Bijlage 5 - Opvolging moties en toezeggingen over arbeidsmigratie

Het afgelopen jaar zijn er verschillende toezeggingen gedaan en moties aangenomen rondom het thema arbeidsmigratie. Via deze bijlage ontvangt u de opvolging op verschillende toezeggingen en moties die niet in de brief zijn benoemd, waarmee deze worden afgedaan. Met uitzondering van de volgende motie, waarvan het kabinet een stand van zaken geeft:

- De motie van het lid Van den Brink (CDA) over vrijwillige bijdragen van bedrijven inzetten voor onder meer begeleiding en het voorkomen van dakloosheid in regio's met veel arbeidsmigranten

1. Moties

Motie van het lid Van Dijk (SP) over volledige uitvoering geven aan het advies van de commissie Roemer[1]

Dit kabinet heeft in het coalitieakkoord afgesproken om de adviezen van de het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (hierna: Aanjaagteam) en de Sociaal Economische Raad uit te voeren. Via deze brief over het verbeteren van de positie van arbeidsmigranten informeert het kabinet de Eerste en Tweede Kamer over onder andere de voortgang van de opvolging van het rapport van het Aanjaagteam (c.q. de commissie Roemer) en de SER.

Motie Van Apeldoorn (SP) c.s. over uitspreken dat alle aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten zo snel mogelijk uitgevoerd dienen te worden[2]

Dit kabinet geeft zo snel mogelijk uitvoering aan alle aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten. Via deze brief informeert het kabinet de Eerste en Tweede Kamer over onder andere de voortgang van de opvolging van het rapport van het Aanjaagteam (en de SER).

De motie van het lid Patijn (PRO) over gemeenten als partner betrekken bij de samenwerkingsafspraken tussen NAU, NLA en Belastingdienst[3]

De Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt (NAU) is bezig met de vormgeving van signaalmanagement en gegevensuitwisseling met partners. Gemeenten worden betrokken bij samenwerking die NAU met bijvoorbeeld de Arbeidsinspectie aan gaat. Er is daarvoor een grondslag geregeld in de Baadi (Besluit allocatie arbeidskrachten door intermediairs). Er is op dit moment geen concrete aanleiding om aan te nemen dat die grondslag onvoldoende zou zijn. Als dat wel het geval is, onderzoekt SZW samen met gemeenten, NAU en de Arbeidsinspectie welke aanvullende grondslagen geregeld moeten worden.

De motie van het lid Van den Brink (CDA) over vrijwillige bijdragen van bedrijven inzetten voor onder meer begeleiding en het voorkomen van dakloosheid in regio's met veel arbeidsmigranten[4]

Binnen de Alliantie Work in NL wordt doorlopend ingezet op het verhogen van de inzet van werkgevers om hulp en ondersteuning te bieden aan kwetsbare arbeidsmigranten, waaronder het voorkomen van dakloosheid. De motie vraagt om een nadere verkenning en de Tweede Kamer wordt hierover richting de zomer van 2027 geïnformeerd.

De motie van de leden Nobel (VVD), Neijenhuis (D66) en Van den Brink (CDA) over bredere uitrol van de Rotterdamse aanpak 'Meer grip op arbeidsmigratie in Nederland[5]

Vanuit het kabinet wordt gewerkt aan een integrale aanpak om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. Hierin wordt samengewerkt met veel verschillende partijen, waaronder VNG en gemeenten. Er is vanuit de aanpak ook geregeld met de gemeente Rotterdam gesproken over hun aanpak en hoe we van elkaar kunnen leren. Zo is er op 29 september een bijeenkomst geweest van gemeente Rotterdam over hun aanpak, waarbij ook het Rijk en andere gemeenten aanwezig waren en hebben zij een magazine gemaakt ter inspiratie[6]. Rotterdam is niet de enige gemeente met een aanpak op arbeidsmigratie. Via het ondersteuningsprogramma arbeidsmigranten VNG

[1] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 209.
[2] 36.446, L
[3] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 195.
[4] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 197.
[5] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 206.
[6] Zie: Home - Arbeidsmigratie.

wordt daarnaast ook ingezet op het versterken en activeren van andere gemeenten op dit thema. Daarbij is een aanpak in een gemeente sterk afhankelijk van de lokale situatie en partners.

Motie van het lid Patijn (PRO) over verkennen of de NLA de bevoegdheid kan worden gegeven om een individueel uitzendverbod op te leggen[7]

In juni 2026 is de motie Patijn aangenomen, waarin het kabinet wordt verzocht om te verkennen of de Arbeidsinspectie de bevoegdheid zou kunnen krijgen om een individueel uitzendverbod te hebben.[8] Overweging bij deze motie is dat misstanden met uitzendkrachten zelden in een hele sector voorkomen, maar vaak juist alleen bij specifieke bedrijven.

Samen met de Arbeidsinspectie is nut en noodzaak van zo'n individueel verbod verkend. Daarbij is breed gekeken, namelijk naar uitlenen van ter beschikking gestelde arbeidskrachten (in plaats van alleen uitzenden) en naar een verbod voor een individuele uitlener en/of inlener (in plaats van alleen de uitlener). Ook zijn eerdere overwegingen betrokken.[9] Ik kom tot de conclusie dat een eventueel individueel in- en uitleenverbod op dit moment beperkt toegevoegde waarde heeft.

Uit analyses van de Arbeidsinspectie blijkt dat het bestaan van een inleen- en uitleenconstructie de belangrijkste voorspeller voor het constateren van een overtreding van de arbeidswetten is: bij oneerlijk werk zijn dan 2,2 keer zo veel overtredingen en bij arbeidsomstandigheden 1,8 keer zo veel.[10] Arbeidsmisstanden in inleen- en uitleenconstructies doen zich dus circa twee keer zo vaak voor als arbeidsmisstanden waar sprake is van werken in directe dienst van werkgevers. Deze generieke problematiek vraagt daarom om generieke oplossingen. Structureel werk dient in principe in vaste dienst verricht te worden.

Met de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta) zorgt het kabinet voor een generieke aanpak. Per 1 januari 2027 treedt de Wtta in werking. Uitleners moeten dan bij de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt (NAU) een toelating aanvragen. Vanaf 1 januari 2028 geldt een toelatingsplicht. Een uitlener die geen toelating heeft of wiens toelating wordt ingetrokken, mag geen arbeidskrachten ter beschikking stellen. Inleners mogen alleen gebruik maken van toegelaten uitleners. Per 1 januari 2028 gaat de Arbeidsinspectie handhaven op de toelatingsplicht en zullen in- en uitleners die zich niet aan de wet houden worden beboet. De Wtta bevat in die zin al een individueel uitleenverbod, omdat de NAU als uitvoerende instantie de toelating van een bedrijf kan schorsen of intrekken als niet meer aan de voorwaarden van de Wtta wordt voldaan. Ook geeft de Wtta de Arbeidsinspectie een nieuwe bevoegdheid om uitleners en inleners bij wetsovertreding te beboeten.

Daarnaast heb ik – vanwege de wijdverspreide en stelselmatige misstanden – voor de vleesketen een sectoraal inleen- en uitleenverbod aangekondigd en uitgewerkt.[11] Ook dit is een generieke maatregel, omdat het alle bedrijven in de vleesketen betreft. Zo zorgt deze maatregel voor een gelijk speelveld tussen bedrijven en hoeft de Arbeidsinspectie niet bij elk individueel bedrijf te bewijzen dat daar meer dan elders misstanden met ter beschikking gestelde arbeidskrachten zijn. Dit sectorale verbod zal naar verwachting ingaan op 1 maart 2028.

Ook kan de Arbeidsinspectie werkgevers preventief stilleggen: bij herhaalde overtredingen worden dan werkzaamheden binnen een bedrijf voor 1, 2 of 3 maanden stilgelegd.[12] Deze bevoegdheid is per arbeidswet geregeld, de normstelling is heel concreet en eenduidig, en het te volgen proces is generiek. Op dit moment komt het voor dat de uitlenende werkgever in geval van een preventieve stillegging zijn personeel administratief onder een andere (uitlenende) rechtspersoon onderbrengt. De verwachting is dat deze vluchtigheid onder de Wtta eigenlijk niet meer kan gebeuren, omdat een nieuwe toelating niet snel en makkelijk kan worden verkregen. Hierdoor zal de effectiviteit van de preventieve stillegging als handhavingsinstrument toenemen.

Het kabinet streeft met deze generieke instrumenten naar minder arbeidsmisstanden. Daarbij wordt opgemerkt dat een eventueel nieuw individueel verbod zeer complex in z'n opzet en de

---

[7] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 194.
[8] Tweede Kamer, vergaderjaar 2025-2026, 29861, nr. 194.
[9] Zie Technische verkenning sectoraal uitzendverbod en verplicht percentage indiensttreding | Rijksoverheid.nl (2026).
[10] Zie de analyse over de periode 2018-2022 in Sector- en beroepeninformatie Inspectiebrede Risicoanalyse 2022 | Nederlandse Arbeidsinspectie (2025).
[11] Zie Verbod op werken met uitzendkrachten in vleesindustrie | Rijksoverheid.nl (2026).
[12] Dit kan bij herhaalde overtredingen van de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Wml), Wet arbeid vreemdelingen (Wav), Arbeidstijdenwet (Atw) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi). Zie (Waarschuwing) Preventieve stillegging | Nederlandse Arbeidsinspectie.

uitvoering zal zijn. In elke arbeidswet is namelijk bepaald wie als werkgever in de zin van die wet is aan te merken[13], waardoor niet elke overtreding de inlener en uitlener (even zwaar) is aan te rekenen. Ook zijn overtredingen van verschillende arbeidswetten niet zo maar bij elkaar op te tellen noch aan specifieke typen arbeidsrelaties binnen een werkgever (zoals uitzendkrachten) toe te rekenen. Bijvoorbeeld bij het ontbreken van een (getoetste) Risico-Inventarisatie en Evaluatie en plan van aanpak. Bovendien zal ook sprake zijn van juridisering: vanwege de grote gevolgen van een verbod zullen bedrijven alles aanvechten. Kortom, een eventueel individueel verbod leidt tot een zeer zware bewijslast en meerjarige handhavingstrajecten (tijdrovende bewijsvoering wetsovertreding, motiveren dat sprake is van gelijkheidsbeginsel en geen ongelijk speelveld, herhaalde onderzoeken, bezwaar en (hoger) beroep) tegen afzonderlijke bedrijven.

Het kabinet is daarom van mening dat het inzetten op de reeds ingezette instrumenten belangrijk is en dat het nu niet evident is dat inzetten op deze eventuele nieuwe bevoegdheid bijdraagt aan een effectieve en efficiënte aanpak van arbeidsmisstanden.

2. Toezeggingen

Toezegging aan het lid Patijn (PRO) om de Kamer aan het eind van het jaar een voortgangsbrief over de opvolging van het rapport Roemer te sturen en daarin een reactie mee te nemen op het actieplan van gemeenten en provincies over arbeidsmigratie[14]

Conform de toezegging is in bijlage 6 een reactie gegeven op het actieplan van gemeenten en provincies over arbeidsmigratie.

Toezegging aan het lid Van den Brink (CDA) om in gesprek te gaan met de staatssecretaris van OCW over de gelden voor scholen met veel arbeidsmigranten en hierover een terugkoppeling te sturen aan de Kamer[15]

Scholen krijgen extra geld om onderwijsachterstanden tegen de gaan. Dat budget wordt verdeeld op basis van een indicator, zodat het geld vooral naar díe scholen gaat waar ze het hardste nodig zijn. Zoals de minister meldde, is de indicator onderwijsachterstanden recent geactualiseerd en ook inhoudelijk verbeterd[16]. De vernieuwde indicator kijkt bijvoorbeeld ook naar het vermogen van het gezin en of er sprake is van problematische schulden in een gezin. Dit vergroot de kans dat scholen met relatief veel kinderen van arbeidsmigranten als gevolg van de herijking meer middelen ontvangen. De vernieuwde indicator wordt vanaf 2027 gebruikt.

Toezegging aan het lid Neijenhuis (D66) om de vraag over de wettelijke verankering van de inkomensgarantie uit de CAO uitzendkrachten mee te nemen in de brief van eind 2026 over de voortgang van het rapport Roemer[17]

De juridische onderbouwing van een wettelijke inkomensgarantie wordt verkend en uitgewerkt, in nauw contact met de SER. Vervolgens zal worden bezien op welke manier een wettelijke inkomensgarantie uitvoerbaar gemaakt kan worden.

Toezegging van minister Aartsen aan het lid Patijn (PRO) over NLA-boetes bij miskwalificatie werknemer[18]

Met deze brief wordt terug gekomen op een eerdere toezegging - die raakt aan de Wtta - van collega Minister Aartsen (Minister van Werk en Participatie) aan het lid Patijn tijdens het plenaire debat over het rechtsvermoeden van 15 april jl. Mevrouw Patijn heeft gevraagd te onderzoeken of het miskwalificeren van werknemers als schijnzelfstandigen, en daarmee het ontduiken van de Wtta, hoger kan worden beboet dan andere overtredingen en, zo ja, dit te regelen. Daarbij is toegezegd in kaart te brengen wat door middel van de Arbeidsinspectie op korte termijn al gedaan kan worden. Daarnaast wordt in de motie gevraagd of het mogelijk is om na constatering van miskwalificatie alsnog te verplichten dat een 'juiste' arbeidsovereenkomst wordt afgesloten.

Recent is in het kader van de Wtta het boetebeleid vastgesteld. Daarin is bepaald dat miskwalificatie van de arbeidsrelatie zwaarder wordt beboet door de Arbeidsinspectie dan andere overtredingen. Onder miskwalificatie wordt verstaan het onjuist voorstellen of administratief

---

[13] De inlener op grond van de Arbeidsomstandighedenwet, Arbeidstijdenwet en de Wet arbeid vreemdelingen. De uitlener op grond van de Wet arbeid vreemdelingen en Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag.
[14] TZ202606-076.
[15] TZ202606-085.
[16] Onderzoek herijking risico-indicator onderwijsachterstanden basisonderwijs - fase 2 | CBS.
[17] TZ202606-082.
[18] Van deze toezegging is geen toezeggingsnummer toegekend.

weergeven van de arbeidsrelatie ten opzichte van de feitelijke situatie. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn indien arbeidskrachten als zzp'ers worden aangemerkt, terwijl uit onderzoek naar de feitelijke omstandigheden blijkt dat sprake is van terbeschikkingstelling van arbeidskrachten. In dergelijke gevallen wordt het boetenormbedrag verhoogd tot het niveau dat geldt voor overtreding van het uitleen- of inleenverbod, dan wel de toelatingsplicht. Dit is binnen de Wtta het hoogste boetenormbedrag.

Arbeidsinspectie
De Arbeidsinspectie houdt vanaf 1 januari 2028 toezicht op de naleving van de toelatingsplicht op grond van de Wtta. Bij de beoordeling of sprake is van het ter beschikking stellen van arbeidskrachten zijn de feitelijke arbeidsomstandigheden bepalend. Op basis van de bevindingen van de inspecteur beoordeelt de Arbeidsinspectie of feitelijk sprake is van ter beschikkingstelling van arbeid en, indien de Wtta wordt overtreden, kan zij overgaan tot handhaving.

De Arbeidsinspectie handhaaft actief op situaties waarin sprake is van werken onder gezag en feitelijk sprake is van een arbeidsrelatie tussen werkgever en werknemer. Op basis hiervan handhaaft de Arbeidsinspectie reeds de geldende arbeidswetten. Met ingang van 1 januari 2028 wordt de Wtta hieraan toegevoegd. De Arbeidsinspectie bereidt zich momenteel voor op de uitvoering van het toezicht op en de handhaving van de naleving van de Wtta.

Verplichten juiste arbeidsovereenkomst
De Arbeidsinspectie heeft als toezichthouder geen rol in een civielrechtelijke overeenkomst. Het is aan de uitlener om met de arbeidskracht die feitelijk ter beschikking wordt gesteld aan een derde een arbeidsovereenkomst aan te gaan en zich verder te houden aan de verplichtingen die de toelatingsplicht oplegt. De Arbeidsinspectie voert wel herinspecties uit om te controleren of de arbeidsrelatie alsnog juist is gekwalificeerd. Bij miskwalificatie kan de Arbeidsinspectie een (hoge) boete opleggen (per misgekwalificeerde arbeidskracht).

Toezegging van toenmalige minister Paul aan het lid Van der Goot (OPNL) dat zij beide Kamers zal informeren over relevante ontwikkelingen met betrekking tot de samenwerking met Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen[19]

De afgelopen jaren is met name met Noordrijn-Westfalen een stevige samenwerking opgebouwd, als onderdeel van de grenslandagenda. Op arbeidsmigratie is dit gericht op de samenwerking tussen toezichthouders aan beide kanten van de grens en samenwerking rondom hulp en ondersteuning van arbeidsmigranten. Deze samenwerking loopt nu ruim 5 jaar en loopt goed. Met Vlaanderen is geen structureel contact over grensoverschrijdende problematiek rondom arbeidsmigranten.

[19] T04102.